



Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка аграрного підприємства»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма:	<u>Економіка</u>
Семестр:	<u>4,5</u>
Курс (рік навчання)	<u>2 (2), 3 (3)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>7,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Наталія БЛЕНДА
Профайл лектора	https://economics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/blenda-nataliya-oleksandrivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	nblendal76@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1604

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності аграрного підприємства, змісту й окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.
Завдання курсу	вивчення теоретичних основ і практичних форм функціонування підприємства як основної структурної ланки ринкової економіки, охоплює питання економічної діяльності і пов'язану з нею організацію управління підприємствами відповідно до їх розмірів і галузевої спеціалізації, а також механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">➤ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях➤ здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.➤ здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.➤ здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.➤ здатність до розуміння специфіки соціально-економічних взаємовідносин та особливостей функціонування економічних суб'єктів в аграрній галузі.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">➤ застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);➤ проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;➤ застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;➤ ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;➤ вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ оволодіти практичним інструментарієм організації й ведення економічної діяльності та обґрунтування ефективних господарських рішень економічними суб'єктами з урахуванням галузевої специфіки аграрної економіки
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу „Економіка аграрного підприємства”	2/2	Поняття, предмет та об'єкт вивчення курсу. Завдання курсу „Економіка аграрного підприємства”. Значення для підготовки спеціалістів. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. Методи, методологія та методика вивчення курсу	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу економіка підприємства його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 2. Агропромисловий комплекс України	2/2	Поняття агропромислового комплексу (АПК), його склад, місце і значення в економіці України	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з особливостями та структурою агропромислового комплексу України. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Topic 3. Enterprise as a business entity	2/2	The concept of an enterprise. The mission and various goals of the enterprise. Classification of enterprises by their types. Integration forms of enterprises and voluntary associations. Organizational structure of the enterprise. The main areas of activity of the enterprise. Legal basis of the operation of the enterprise. Economic Code of Ukraine. The statute of the enterprise. Collective agreement.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю підприємництва та торгівлі та основними принципами підприємницької діяльності. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємств	2/2	Мікросередовище та макросередовище функціонування аграрних підприємств. Їх складові. Вплив елементів зовнішнього середовища на діяльність підприємств. Банкрутство підприємства і їх санація	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз мікро- та макросередовищем функціонування аграрних підприємств Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Модульний контроль				10

Змістовий модуль 2

<p>Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання у сільському господарстві</p>	<p>4/4</p>	<p>Земля як знаряддя та предмет праці у господарстві. Особливості землі як засобу виробництва. Земельний кодекс. Земельна реформа та її етапи. Визначення земельного паю в натуральному і грошовому виразі. Економічна оцінка землі. Грошова оцінка землі. Ефективність використання землі і методичні основи її визначення.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз земельних ресурсів та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>6</p>
<p>Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці</p>	<p>4/4</p>	<p>Поняття і склад трудових ресурсів. Динаміка, структура і показники використання трудових ресурсів. Показники трудового потенціалу. Економічний зміст показників використання трудових ресурсів. Ринок робочої сили і проблеми безробіття. Поняття і значення підвищення продуктивності праці в аграрному секторі економіки. Показники продуктивності праці у сільському господарстві і методика їх визначення.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз трудових ресурсів та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>6</p>
<p>Тема 7. Матеріально-технічна база аграрних підприємств</p>	<p>4/4</p>	<p>Особливості матеріально-технічної бази і стан її розвитку. Поняття розміру та структура енергоресурсів. Тракторний парк та ефективність його використання. Поняття умовно-еталонного трактора і умовно-еталонного гектара. Значення комбайнового парку. Фактична та нормативна забезпеченість підприємств окремими видами комбайнів. Автомобільний транспорт як основний вид транспорту в сільському господарстві. Техніко-економічні показники використання транспортних засобів і методика їх визначення.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення особливостей матеріально-технічної бази підприємства та аналіз ефективності її використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>6</p>
<p>Тема 8. Основні фонди аграрних підприємств</p>	<p>4/4</p>	<p>Поняття основних фондів виробництва, їх склад і структура. Грошова оцінка основних фондів. Види зносу основних фондів. Амортизація основних фондів та необхідність її нарахування. Показники забезпеченості аграрних підприємств основними фондами і економічна ефективність їх використання</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз основних фондів підприємства та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>6</p>
<p>Тема 9. Оборотні фонди і фонди обігу аграрних підприємств</p>	<p>4/4</p>	<p>Економічна сутність оборотних фондів і фондів обігу, їх склад і структура. Склад і джерела формування. Забезпеченість аграрних підприємств оборотними фондами і показники її вимірювання.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз оборотних фондів підприємства та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних</p>	<p>6</p>

		Кругообіг авансованих коштів в оборотні фонди. Велике і мале коло кругообігу. Технологічні та економічні фактори впливу на тривалість кругообігу. Система показників ефективності використання оборотних коштів. Методика їх визначення і економічної оцінки. Основні напрямки поліпшення використання оборотних коштів в аграрних підприємствах. Необхідність нормування оборотних коштів за критерієм мінімальної достатності.	матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 10. Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємств	4/4	Поняття і склад нематеріальних ресурсів підприємства. Патенти, свідоцтва, ліцензії як форми юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Нематеріальні ресурси як об'єкт власності. Види нематеріальних ресурсів (активів) та їх характеристика: право на користування земельною ділянкою, право на винахід, на промислові зразки, товарні знаки, авторські права, ноу-хау, гудвіл тощо. Способи і джерела придбання нематеріальних активів та їх грошова оцінка. Нематеріальні ресурси як об'єкт нарахування амортизації. Нематеріальні ресурси, на які не нараховується амортизація.	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз фінансово-кредитних та нематеріальних активів підприємства та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 11. Капітальні вкладення в аграрних підприємствах	4/4	Поняття і призначення капітальних вкладень. Розміри, динаміка і структура капітальних вкладень в аграрних підприємствах України. Джерела капітальних вкладень в аграрних підприємствах. Значення власних і залучених засобів на капітальні вкладення. Поняття інвестиційної діяльності. Методика оцінювання ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин з урахуванням грошових потоків. Шляхи підвищення економічної ефективності капітальних вкладень: економічне обґрунтування пріоритетних напрямків капітальних вкладень.	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз капітальних вкладень та ефективності їх використання. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 12. Інфраструктура сільськогосподарського виробництва	4/2	Поняття і значення інфраструктури у сільському господарстві. Класифікація інфраструктури за ознаками. Виробнича інфраструктура, її	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення інфраструктури сільськогосподарського виробництва. Виконання дослідницького	6

		склад та економічне значення. Соціальна (невиробнича) інфраструктура та її соціально-економічне значення.	завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Модульний контроль				18
Всього за модуль 1	40/38			100
Модуль 2				
Змістовий модуль 3				
Тема 13. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	2/2	Науково-технічний прогрес та його форми. Основні напрямки науково-технічного прогресу. Економічний ефект від реалізації заходів науково-технічного прогресу. Відображення результатів впровадження нововведень у показниках роботи підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу, дослідження інноваційного процесу та науково-технічного прогресу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 14. Витрати виробництва і собівартість продукції	2/2	Поняття суспільних та індивідуальних витрат виробництва (вартості й собівартості сільськогосподарської продукції). Групування витрат, що формують собівартість продукції. Види собівартості. Класифікація витрат при обчисленні собівартості продукції.	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз витрат виробництва та собівартості продукції. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 15. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію	2/2	Економічний зміст і функції цін. Методи ціноутворення за умов ринку. Види ринкових цін. Стимулююча, синхронізуюча і сигнальна функції ціни. Структура ціни на сільськогосподарську продукцію. Ціноутворення і ціни на сільськогосподарську продукцію. Поняття паритетності цін і необхідність еквівалентного обміну між сільським господарством і галузями що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами.	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення основних видів цін на продукцію, їх класифікацію та методів ціноутворення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 16. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств	4/4	Поняття ефекту і ефективності виробництва. Види ефективності. Методика визначення показників економічної ефективності виробництва. Валова і товарна продукція, чиста продукція і чистий дохід, прибуток як показники ефекту, їх абсолютний і відносний розміри. Норма беззбитковості та її обчислення. Сутність рентабельності сільськогосподарського виробництва. Показники рентабельності сільськогосподарського виробництва: рівень	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення економічних результатів та ефективності діяльності аграрних підприємств. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5

		рентабельності і норма прибутку		
Тема 17. Якість і конкурентоспроможність продукції	2/2	Поняття якості продукції та необхідність її поліпшення. Показники та методи оцінки якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції, їх роль в забезпеченні якості продукції. Економічна ефективність підвищення якості продукції. Шляхи забезпечення виробництва високоякісної продукції	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз якості і конкурентоспроможності продукції, вивчення видів конкурентоспроможності їх класифікацію. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 18. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах	2/2	Економічна наука про екстенсивну та інтенсивну форми розширеного відтворення. Критерії і показники рівня інтенсивності сільськогосподарського виробництва та її економічної ефективності. Напрями інтенсифікації сільського господарства.	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення інтенсивних форм виробництва сільськогосподарської продукції, та напрями інтенсифікації. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 19. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах	2/2	Поняття простого і розширеного відтворення. Показники розширеного відтворення і методика їх визначення. Валова продукція та її складові. Наукові основи розподілу валової продукції в сільськогосподарських підприємствах. Відшкодування матеріальних витрат (фонд відшкодування) як основна умова відтворення. Фонди нагромадження і споживання, їх склад і співвідношення за умов господарської самостійності підприємств і ринкових відносин.	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення показників простого і розширеного відтворення та методики їх визначення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 20. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві	2/2	Сутність і об'єктивні умови розвитку спеціалізації сільськогосподарського виробництва.. Особливості спеціалізації у сільському господарстві. Зональна, господарська і внутрішньогосподарська спеціалізація. Показники спеціалізації.	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз спеціалізації, концентрації та інтеграції виробництва. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модульний контроль				5
Змістовий модуль 4				
Тема 21. Розвиток і зональні особливості виробництва зерна	4/4	Народногосподарське значення виробництва зерна. Структура зернового господарства. Розміщення і розвиток виробництва зерна: посівні площі, врожайність, валові збори і товарна продукція зерна за економічними, природно-економічними зонами та областями України. Економічна	Опрацювання лекційного матеріалу, вивчення структури народного господарства та особливостей зональності їх виробництва. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного	5

		ефективність виробництва зерна. Шляхи збільшення виробництва зерна і підвищення його ефективності.	забезпечення навчання в Moodle	
Тема 22. Економіка виробництва технічних культур	2/2	Економіка виробництва цукрових буряків. Економічна ефективність виробництва цукрових буряків. Урожайність цукрових буряків. Економіка виробництва олійних культур. динаміка посівних площ, урожайності і валових зборів. Рентабельність виробництва соняшнику та інших олійних культур. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва олійних культур.	Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз економічної ефективності виробництва технічних культур, урожайності, посівних площ і валових зборів. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 23. Економіка скотарства	2/2	Розвиток і розміщення виробництва продукції скотарства. Розвиток скотарства, динаміка поголів'я великої рогатої худоби і поліпшення його якісного складу. Економічна ефективність виробництва молока. Економічна ефективність виробництва яловичини. Ціни реалізації. Рентабельність виробництва. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва молока; Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва м'яса великої рогатої худоби.	Опрацювання лекційного матеріалу, визначення поголів'я худоби приріст молодняку, аналіз економічної ефективності виробництва м'яса ВРХ, молока, та цін їх реалізації. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 24. Економіка свинарства	2/2	Економічна ефективність свинарства. Ефективність внутрішньогалузевої спеціалізації та концентрації у свинарстві. Ціни реалізації, прибуток і рентабельність виробництва свинини. Шляхи підвищення економічної ефективності свинарства.	Опрацювання лекційного матеріалу, визначення поголів'я тварин приріст молодняку, аналіз економічної ефективності виробництва м'яса свиней, та цін їх реалізації. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модульний контроль				5
Всього за поточний контроль (модуль 2)	28/28			70
Екзамен				30
Всього за модуль 2				100
Модуль 3				
Виконання курсової роботи				70
Захист курсової роботи				30
Всього за модуль 3				100

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Модуль 3		
Виконання курсової роботи	Захист курсової роботи	Сума
70	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою
		для заліку	для екзамену (курсної роботи)
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82-89	B		добре
74-81	C		
64-73	D		задовільно
60-63	E		
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни